

2020-11-05

Trafikverket
 Ärendemottagningen
 Investering
 Box 810
 781 28 Borlänge

Svar på samrådsremiss för nu järnväg mellan Göteborg-Borås, ärendenummer TRV 2019/1823

Lygnerns vattenråd verkar inom *Rolfsåns avrinningsområde* vilket samtliga alternativ av järnvägsdragningen kommer att passera genom.

Åtgärder för att minska tillförseln av koldioxid till atmosfären är nödvändiga. Detta bör ske snabbt. Samtidigt är det viktigt att stora långsiktiga investeringar görs genomtänkt och på ett sådant sätt att de problem de ska lösa inte skapar nya problem. Högre anläggningskostnader bör därför inte vara hinder för att genomföra de bästa lösningarna som skapar minst skada, löser fler problem samtidigt och är långsiktigt hållbara.

Vattenrådet vill lyfta fram några risker som behöver undvikas:

1. Att anläggningen motverkar att god ekologisk status i vattenförekomsterna enligt målen i EU:s ramdirektiv för vatten uppnås.
2. Att de uppsatta klimatmålen inte nås tillräckligt snabbt, vilket även försämrar möjligheterna att nå god status i vattenförekomsterna.
3. Att försämrade förutsättningar för ett lokalt deltagande och en samverkan kring vattenfrågor som ramdirektivet för vatten uppmanar till.

1. Vattenkvaliteten i vattendrag påverkas lätt vid exploateringar genom exempelvis grumling. Genom dikning och torrläggning av våtmarker vid anläggning av banområdet påskyndas även långsiktigt avrinning och därmed både den vattenhållande och vattenrenande kapaciteten. Även tunnelbyggen kan dränera ovanliggande områden samtidigt som tätningsmedel i tunneln kan förrore vattnet som både kan påverka grundvatten och vattenlevande organismer. Ett annat problem är kulvertering av vattendrag och att vandringshinder för vattenlevande organismer skapas. Väl genomförda, heltäckande MKB:er där man har med kumulativa effekter, landskapsperspektiv och avrinningsområdesperspektiv krävs (se vidare under punkt 3).

Vattensystemets hydrologi, grundvatten och vattenkvalitet påverkas i hög grad av dess källflöden och de våtmarker som mossar, kärr och sumpskogar. Det är därför viktigt att man undviker att exploatera i eller i närheten av mer opåverkade våtmarksområden eller våtmarksmosaiker i skogslandskap. Sådana våtmarksområden finns exempelvis i de höglänta områdena norr om Sandared och Hultafors. Man bör även minimera kulvertering av vattendrag och vandringshinder för vattenlevande organismer får inte uppstå. I vattensystemet finns bl.a. känsliga och hotade bestånd av flodpärlmussla.

Det finns våtmarker, sjöar och vattendrag med särskilt hög biologisk mångfald med arter som kan vara känsliga för exploatering i närheten av miljöerna. Många fågelarter som är knutna till våtmarker och vatten finns i området som tjäder, orre, storspov, ljungpipare, kricka, enkelbeckasin och lommar. Dessa finns i de höglänta mer orörda delarna och

sammanfaller med områden som är viktiga för vattenhållande förmåga och vattenkvalitet, som nämnts tidigare.

I underlaget från trafikverket redovisas inte den kunskap som finns i de kommunala naturvårdsprogrammen för exempelvis Bollebygd och Borås kommuner. Här pekas områden ut med högsta naturvärden som inte alls syns i Trafikverkets underlag. Det framkommer inte heller om SLU:s Artportal har använts. Kunskaper från kommunernas naturvårdsprogram och Artportalen behöver tas med inför fortsatt arbete med val av plats för järnvägen.

Stor hänsyn behöver tas till vattenmiljöerna (mossar, kärr, bäckar, åar, sjöar och grundvatten) både vid anläggning och långsiktigt genom att järnvägen placeras så att viktiga vattenmiljöer och våtmarker skonas.

Järnvägen bör därför i första hand läggas i områden som redan är bullerstörda och påverkade av tidigare exploateringar.

2. Under senare tid har dränering av våtmarker på torvmark som mossar, kärr och sumpskogar pekats ut som stora koldioxidkällor i paritet med trafikens utsläpp. Man talar därför om att det behövs återvätning av tidigare dränerade våtmarker på torvmark för att stoppa detta utsläpp av koldioxid. Anläggningen av järnvägen innebär i sig utsläpp av koldioxid och det är viktigt att anläggningen inte långsiktigt späder på utsläpp av koldioxid ytterligare genom dränering av våtmarker. Detta är ytterligare en anledning att undvika att lägga järnvägen i områden med mycket våtmarker, mossar och sumpskogar.

3. Det finns ett stort lokalt engagemang för miljö, vatten och lokal hållbar utveckling i området. Detta är viktigt för både miljöarbete och samhällets utveckling.

Stora insatser har exempelvis gjorts och resurser har satsats av länsstyrelse, vattenkraftsägare, sportfiskare, naturskyddsförening, vattenråd m fl för att återskapa fria vandringsvägar och restaurera vattendrag för exempelvis lax, havsöring och flodpärlmussla. Ideellt arbete har även gjorts för att återinföra lax och havsöring från de nedre delarna av vattensystemet till de övre delarna i Bollebygd.

Det är viktigt att planeringen av järnvägen sker öppet och i dialog med människor och aktörer som bor eller verkar inom området genom möten och att alla synpunkter tas in, redovisas och öppet övervägs. Det är viktigt att underlag och utredningar tas fram för samtliga alternativ av järnvägens dragning. Det krävs också välgjorda MKB:er som pedagogiskt redovisar kort- och långsiktiga effekter samt kumulativa effekter för ekosystem och vatten. Dessa behöver beskriva effekter för ekosystem, populationer av särskilt intressanta arter och vattenkvalitet både för det lokala området samt i ett landskaps- och avrinningsområdesperspektiv. När beslut om placering av järnvägen tas måste det kunna motiveras på ett tydligt sätt, där de olika alternativen grundligt kan jämföras med avseende på olika miljökonsekvenser.

Eftersom det är långsiktiga och stora investeringar bör bästa placering ur miljö- och samhällssynpunkt väga tyngre än anläggningskostnaderna.

Vid frågor hör gärna av er till vattenrådet genom sekreteraren Peter Nolbrant, 076-811 46 07, nolbrant@telia.com.

Annika Carlsson
Ordförande Lygnerns vattenråd
annika.carlsson@kungsbacka.se

<https://lygnernsvattenrad.se>

På uppdrag av ordförande

Peter Nolbrant

Sekreterare Lygnerns vattenråd